

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Het Leven Vande H. Maghet Geertrvyt Abdisse Tot Eisleben

Gertrudis <de Helfta>

T'Hantvverpen, [1607]

Vande soete ruste, ende vvonderlijcke vervullinghe onachtsaemheden,
ende vande vierighe ghebedekens. Dat XXXII. Capittel.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43080

met alſulckē oeffeninge als hy in ſyn doot ſoude
 wenschen verſien; te zyn / en dat met ſulckē
 inmeyninghe dat hy by haer voeghde alle
 de ghene booz de welcke hy gheerne ghebeden
 hadde/ende eer dat hy dat ghebedt begoste dat
 hy aenden Heere offerde ſyn beneerſtinge inde
 vereeninghe van die liefde/waer door de Heere
 de door gheleden heeft/ende die ſelfſte ten dage
 van ſyn hemelvaert met alle de byzucht van
 ſyn heylichſte menſcheydt gheoffert heeft aen
 Godt ſynen hemelſchen vader. Dat ſulcken
 een in ſyn eyghen doot soude vinden alle dat
 yemant inde werelt booz haer soude doen/ende
 dat ſoo al oft hy alleen met groote deuotis alle
 dat en ſules booz ſyn ſeluen ghedaen hadde.

Vande ſoete ruſte, ende vvonderlijcke vervul-
 linghe der onachtſaemheden, ende vande
 vierighe ghebedekens.

DAT XXXII. CAPITTEL.

NMer deſe dinghen heeft de Heere Jeſus/ die
 bouen alle weerderinge ſchoonder is van
 ghedaente bouen alle kinderen der menſchen/
 hem verroone/ die door een wonderlycke byzē-
 delyckheyt haer ontfanghende in ſyn omhel-
 ſinghe in alle ſoeticheyt haer ghereedt maeck-
 te een de ſoetſte ruſt-plaetſe in ſynen ſincken
 arm / by ſyn ſoetſte herte / dat vol is van alle
 ſalicheyt. Hy ſcheen haer booz een kuſſeken op
 te ſchudden alle de pijn van ſyn heylichſte lic-
 haem die hy aent crups geleden hadde booz de
 ſalicheyt des werelts / op dat die ſiele tot haer
 ſoude in-treken tot haer ewige ſalicheyt alle
 de ſalichſte byzucht der ſeluer. Hy heeft oock on-
 der

der haer hooft/ als booz een kuffeken ghelept/
 alle de pijn van syn soetste herte / die hy aene
 Crups soo seer gheboelt hadde/ ouer midts dat
 hy wel wiste dat syn bitterste schandelyckste
 ende onnooselste Passie ende doot so weynighe
 vruchten soude doen in vele menschen / ende
 onder dese kuffekens stelde hy als slaeppla-
 kens der uytmenster Witticheyt/ die deerlyc-
 ke verlatentheyt/ waer dooz hy den getrouwen
 vriendt verlaten zynde van alle syn vrienden/
 als eenen dief / ende moordenaer / vreedelyck
 ghevanghen is gheweest / ende onbermherte-
 lyck ghebonden / ende tot de doot ghestout/
 ende daer-en-bouen van syn vyanden schan-
 delyck is belacht/ begheekt/ ende dooz verwyft
 der toe-namen ghequelt is gheweest. Daer na
 heeft de heere haer ghedeckt met alle de vrucht
 van syn costelycke doot / om datse daer dooz
 soude heplich ghemaect worden naer het wel-
 behaghen vande Goddelycke goedertierenh3.
 Alse van so ter herten Godts waerts lach/ op
 synen slincken arm op het soetste rustende/ be-
 schouwende heeft sy ghesien het selfste Godde-
 lyck herte/ waer in dat alle het goet herbozen
 leyt/ het welck haer inde ghedaente van eenen
 hof oft Paradys vol van alle gheestelycke vro-
 lyckheyt ende ghenoechte open ghedaen zyn-
 de/ was als toelachende / waer in dat oock
 groeyden alle de aessen ende uyttaessen
 vande menscheyt Christi als een al-te-groenen
 gras/ en daer roken alle de ghepeysen van syn
 heplichste herte af oft roofen / lelien/ ende vio-
 liren gheweest hadden oft andere vande ghe-
 noeghelyckste bloemen. Ende daer vertoon-
 den haer alle de deughden des heeren Iesu/
 dooz een genoeghelycke lenghde inde gedaente
 vane

hande wýngaert van Engaddi/wiens tozffen
 zyn de alderſoetſte:welcke boomen der godde-
 lijcker deughden / ende wýngaerden der ſoet-
 ſter woozden hun tacken ende rancken ront
 om uytſpreyende ontrent deſe ſiele haer dooz
 een wonderlijcke ende onuytſprekelycke ma-
 niere vermaeckten. De heere die ſcheen oock
 haer ſiele met elcke een van de vzychten van de-
 ſe boomen ſynder deughden wel verſtaende/
 vriendelijck te ſpiſen/ ende dooz de ſoeticheydt
 der tozffen lieffelijc te lauen/daer quamen ooc
 als dooz het midden vant Goddelijc herte als
 dyp ſupiere beekens die in malkanderen
 inbloeyende mirakelueſelijck incrinckelden.
 Ende heere ſeyde tot haer: uyt deſe beekens
 ſuldy ten tijde van v doot ſoo crachtelijcke
 ghelaeft worden/ ende v ſiele ſal daer dooz
 ſoo falſchlijck gheſont worden tot de opperſte
 volmaecktheeydt/ dat ghy niet langher indere
 bleefche en ſult connen bliuen: maer daer-
 en-tuſſchen neemt v ghenoechte in deſe be-
 ſchouwvinghe / tot een ewighe voorderinghe
 van v verdienſten. Ende ſooſe deuotelijck
 Godt den Vader badt dat hy hem ſoude ghe-
 weerdighen haer aen te ſien dooz de onnooſel-
 ſte menſcheydt Chriſti: die puer/ſupuer / ende
 onbebleekt is van alle ſonden / ende dooz ſijn
 uytneemenſte Godtheeydt: die rijck is / ende
 verciert met alle deughden / welke gloriuſte
 Godtheeydt ghebloeyt heeft dooz de heyligh-
 ſte menſcheyt / ſoo heeftſe verdient te vercrij-
 ghen eenen ſeer minnelijcken daet van haer
 ghebeden / daer nae ſooſe biddende ſeyde:
 Gheeft my alderlieffſten Vader de minnelijc-
 ke benedictie van v Goddelijcke goederkerent-
 heeydt / etc. Zoo heeft de heere uytrepkende
 ſijn

sijn alinogende handt haer van bouen met het
 tecken des heyligh Crups gheseghent. Welcke
 ghebenedijdinghe oft segheninghe der gratien
 scheen inde ghedaente van een gulden pauls
 liou haer beddeken te bedecken in het welcke
 schenen te hangen/ bominen/ orghelen/ Cym-
 balen / en andere goutwe musijck instruimen-
 ten / door welcke alle bediet wert de ontret-
 deerlycke vruchte vande salichste passie Jesu
 Christi die haer op verschepe manieren bet-
 vzeughde. Rustende dan onder soodanighe
 ende soo groote ghenoechten ende wellustiche-
 den/niet ghelyck een crancke die te bedde leyt/
 maer ghelyck een teere vrucht op haer vruchts-
 bedde/iae ghelyck een siele die Godt doest/naer
 de vruchtbaerheyt van Lia/ ontfanct de kus-
 kens van Rachel met een groote vrieticheyde
 onder de langhe verwachte omhellingen/ende
 so haer toe waeyende het soetste windke van
 de Goddelijcke versoeninghe ouerdachte sy/
 nu niet inde bitterheyt haers ghemoets/maer
 haer herblijdende inde goeden van haren Hee-
 re/de onvruchtbaerheden van haer boozgaens-
 de wercken / ende sy dede haer beste om die te
 faussen met de smakelijcke vetticheyde dese
 haelde ript de ouerbloedicheyt vande ghesont-
 ste wepen deser plaetse/soo oock datse daer niet
 alleensick en ontlasten haer versymelijck-
 heden / maer daer-en-bouen noch bequamer
 herciersel hercregh aen haer volmaecte wer-
 ken. Waerom sy verghert heeft de denootste
 gebedeken /ende oock andere heeft sy op deen
 tijdt ghemaeckt/de welcke sy lesende in plaetse
 van alle de lidmaten sochte haer best te doe om
 daer mede te betalen ende te lossen eerst haren
 schuld daerse eenighe onachtsaemheyt gedaen
 hadde/

hadde/te weten: in haer Ghetijden te lesen/ en
 inde ghetijden bande H. Maeght Maria/ende
 inden dienst booz de Overleden / en in dierge-
 lycke. Hier mede dedese oock haer beste om te
 lossen alle de deughden/inde welcke sy dochte
 datse haer niet gheoeffent en hadde naert be-
 hoozen/ te weten: inde liefde Godts/ ende van
 haeren euen-naesten/in ootmoedicheydt/ghe-
 hoozsaemheyt/supuerheyt/ghebuerfaemheyt/
 danckbaerheyt/ verheughen in eens anders
 goet/medeliden/ ende dierghelycken. Hier by
 heeftse noch haer beneersticht om te verlossen
 haer gheestelycke oeffeninge/daer haer dochte
 datse al wat te onachtsaem in geweest hadde/
 te weten: In Godt te louen/te dancken/haer
 te beteren in haer gebeden/ende die niet alleen
 booz haer maer booz de geheele Kercke. In al-
 le dese dingē dede sy haer beste / om datse soude
 dooz die debootste gebedekens versoent worden
 Noch sy en heeft haer niet ghenoecht midts
 booz elck wat te betalen/ maer gelijck gheseyt
 is/ sy heeft booz elck **CCXXV.** ghebedekens
 gelesen booz alle haer lidmate/ en daer onder
 voeghde sy noch tot elck eenen Pater noster/
 ende eenen Ave Maria tot meerder weerdic-
 heydt/ ende die Ghebedekens waren soo soet
 diese daer tusschen soo schickte / datse niet al-
 leenlyck het smenschen herte souden trecken
 tot deuotie/maer sy waren oock crachtich om
 te locken den Heere seluer den Coninck ende
 Broydegom bande eeuwige wellustigheden/ om
 hem daer in te betmaken. Ende daer by oock
 sochte sy datse die ghetrouwe beloftenisse diese
 bande onbedriehelycke maetheyt ontfangen
 hadde (als booz. is) soude oock elck bysonder
 lossen/ende hoe wel datse heel boozsekert was
 booz

dooz de volstandicheyt des betrouwens noch
tans nopt vergeten haer selfs onbederlicheyt/
soo beneerstighde sy naer haer beste/ om haer
des bequamer te maken dooz de ghebedekens
tot de dinghen diese boozsekerlyck gheloofde
datse dooz de milste bouen-ouerbloedicheyde
bande Goddelijcke goedertierenheyt soude
vercrighen.

Daer-en-tusschen op het neerstichste oock
ouersiende haren regel/soo weeghde alle die
woozden met soo deuote ghebeden/ ende ghe-
wichtighe ende sware sichten/ datse daer dooz
niet alleenlyck (ghelyck nu gheseyt is) al dat
versuynt was verbeterde: maer wel oock datse
se volcomentlyck alle haer volmaecte wer-
kinghe eenen edelen luyster gaf. Soose dan dit
dooz de gratie Godts opt ernstelijckste gedaen
hadde/so heeftse alle haer cracht/ ende sinnen
van haer lichaem/ ende siele tot hoogher din-
ghen ghestiert. Ende onder andere opt deuot-
telijckste/ meer als dupsent werf herknau-
wende stozte sy upt sulcken veerskens/ die
uytdruckten het vierlich getwelt der begheertede
diese tot Godt hadde/ ende die dooz goet ver-
bollich haer tot het merck toe opt minichste/
dooz een sterke treckinge met hē (dooz wten-
sij liefde sy quelde) ende hier in verbypde haer
menninghe opt breedste/ ende bereeninge van
die liefde bande ghemeyne affectie die gins en
weber is/ ende oock de danckbaerheyt/ tot die
altijdt eerweerdighe Ouybuldicheyt/ van we-
ghen aller schepselen. Op datse soo boozs-aen-
des te vryer/ en waerachtigher betrouwende
soude moghen herknaghen dat veersken/ dat
haer so bast inde gedachtenisse hluck/te weten:
Desiderate millies. Dit veersken met danderet/
te wten

te weten: Veni festinans properè. Sicut anima
 mea, Tuus prævalens amor, Onderfcheydde sy
 met het beersken. O Amantissime pater sanctis-
 simam conuersationem, &c. (het welck beers-
 ken sy met eenen wonderlycken ende onuyt-
 sprekelycken daet door de instortinghe Godts
 ontfanghen hadde/ende sy heeft oock verstaen
 dat het selfste oock wonderlyck aenghenacem
 is wanneer het van pentanden ghesen wort)
 ende dit seyde sy ende herhaelde sy sonder op-
 houtwen en altoos soo lange haer sieckte duer-
 de/inder voeghen datse niet toe en liet datmen
 haer soude belet hebben / hoe machteloos sy
 oock was / van alle daghen van weggen alle
 haer lidmaten soo te lesen. Wtghesondert al-
 leen alse dooz meerder affectie tot hooger din-
 ghen ghedreuen wert. Dickwils oock gebeur-
 dent datse dooz de ouerbloedicheyt des soetic-
 heyt s / waer dooz hareu gheest dickwils ber-
 maecte wert (so haer beel dooz-liefde quamen
 besoecken) uytstorte sulcken soetvloeyende ge-
 bedekens/ende onderwysinghe/waer mede de
 besoecker s betuyghden datse sulcken vertroos-
 tinghe des Gheests ontfinghen / datse geerne
 haer hadde willen dienen in haer cranckheyt/
 om sulcken vertroostinghe ende onderwysin-
 ghe/diese dooz haer woorden ontfingen/te mo-
 ghen verdienen. Waerom oock sommige per-
 soonen sonderlinge ghebeden met grooter be-
 gheerte/booz haer storten: op dat de Heere haer
 soude laten ghenesen / oft ommers dat hy die
 crancke also in dit leuen tot hun vertroossta-
 ghe soude onderhoutwen. Soo dat niet te twy-
 felen en is/oft de Heere/ die noyt en versingep-
 de begheerten vande ootmoedige/en heeft haer
 ont hyn ghebeden/langhet in dit leuen onder

Siet in den
 ryveden
 boeck in
 23. cap.

S. Geer-
 truyt was
 vol van
 deuote en
 vierighe
 ghebede-
 kens.

K hou

houwen: om haer verdiensten te vermeerderen
 en hem verbligdende in hun liefde. De booz-
 schreuen Werffen die moghen ooc aldus ghe-
 lesen worden.

Desiderate millies.!

Mi Iesu, quando venies,
 Me lætum quando facies,
 De te me quando facies?

Maer dupsent fout verlanghen/
 Jesu/wanneer comt ghy/
 Met blisshap ons vervanghen/
 Versaeydt met v/ doch my.

Veni, veni, Rex optime,
 Pater immensæ gloriæ,
 Effulge clare lætius,
 Iam expectatus sæpius.

Comt/ comt/ och Conck goet/
 Vader groot upter maten/
 Verlicht claer met der spoet/
 En wilt ons niet verlaten.

Tua te cogat pietas,
 Vt mala nostra superes,
 Parcendo, & voti compotes,
 Nos tuo vultu facies.

D goetheyt moet v dwinghen/
 Om ons v ant quaet t'ontsaen/
 En naer ons herts bedinghen/
 D'eerwigh goet t'ontsaen.

Sicut amma mea. Psalmo 41.

Dese sult ghy onderscheyden met het beers-
 ken/ O amantissime Pater: Het welck staet in
 den tweeden boeck int xxiij. Capittel ontrent
 het beghintsel.

Een voldoeninghe die de Heylighe Maeght Maria
ſeer aenghenaem is.

Sooſe dan met ſonderlinghe ghebeden (ghe-
lyck bouen verhaelt is) verſaemt hadde de
onachtsaemheden / dieſe droef was datſe ghe-
daen hadde in verſcheyden dienſten dieſe aen-
de ſalichſte Maeght ſchuldich was / ende ſooſe
op dien dach ſommige dingen den ſone Gods
offerde hem biddende dat hy hem ſoude ghe-
weerdighen die aen ſyn ſalichſte Moeder van
harent weghen te ſchencken / tot voldoeninghe
van alle haer onachtsaemheden dieſe ghedaen
hadde in den dienſt vande glozieuſe Maegt. De
Coninck der glozien opſtaende / heeft geoffert
aen ſyn ouerweerdichſte Moeder / ſyn godde-
lyck herte / ſegghende: Siet heminde Moeder:
Ick gheue v myn herte / ghelyck het ouerbloe-
dich is met alle ſalicheyt / ende daer inne ſou-
ſchencke ick v alle de Goddelycke affectie:
waer dooz ick v bouen alle ſchepſelen bywil-
lichlyck vooz beſtiert / dat is / ghepredeſtineert /
gheschapen / gheheylight / ende v dooz een ſon-
derlinge affectie my tot een Moeder beqtaemt
ghemaect hebbe. Ende oock alle de ſoeticheyt
des vziendelyckheyt: waer dooz ick v oyt ſeeft
betweſen hebbe op aertruyck / als ghy my noch
cleyn kindeken zynde op uwen ſchoot hielt /
ende koesterde / ende noch alle de ghetrouwic-
heyt / die ick v daer nae alle den tyd geduren-
de dat ick met de menſchen om-ginck / dooz
een affectie als kint / tot ſyn moeder betweſen
hebbe / in als v onderdaen / als een kint ſyn
moeder: die nochtans den hemel regeerde: ende
ſonderlinghe inde ure des doots als ick by nae
myn eyghen ſinnetten vergétende / ende mede-
lyden

ighden hebbende met v berlentheyt / en droeft-
 heyt / ende dat tot myn merck toe / v nochtans
 versien hebbe ghetrouwelijck van eenen sone /
 in myn plaetse. Ende noch daer-en-bouen de
 affectie van ontwerdeerlycke metweerdicheyt /
 waer dooz ick v ten daghe van v ghenoechlyc-
 ste hemel-baert verheuen hebbe / bouen als
 Choozen der Enghelen / ende Heylighen: W-
 stellende / ende makende een vrouwe ende Co-
 ninghinne van hemelrjke en aerttyck. Welcke
 dinghen altemael ter liefden van dese myne
 beminste als heel berrient zijnde ende verdub-
 belt / ick v schencke / tot boldoeninghe van alle
 de onachtsaemheden / diese opt goedertieren
 Moeder in ulwen dienst ghedaen heeft : op dat
 ghy soo als met v verdubbelde gheluckicheyt
 moeght te gemoete gaen aen dese myne vrouwe /
 ter tijde ende inde vre haers doots / haer ont-
 fanghende met v moederlycke goedertieren-
 heyt. Het welck de begracide Moeder met een
 de vrendelijckste vrylyckheyt als aengenaem
 toestaende / ende haer tot alles bereydt vercla-
 rende / heeft gheseyt : Suint my oock nu alder-
 liefsten sone / in dese ontfanghinge (waer dooz
 ick naer v welbehaghen dese uwe Wetrozen
 sal te ghemoete gaen) dat al t'ghene ghy my
 ghegunt hebt / ick tot haer mach instozen / een
 Goddelijcke soeticheyt / die edele sy bouen den
 Balsam olie / de welke sy geluckelijck ontfan-
 ghende mach ouerbloeden inde vollicheyt der
 wellustigheden. Maer dese salighe betrecht
 zijnde dooz sulckē metweerdicheyt vande God-
 delijcke goedertierenheyt heeft gheseyt tot den
 Heere: Wee my goedertierenste Godt / dat ick
 versupint hebbe / dese versoeninghe hoe cleyn
 sy oock is / die ick ghedaen hebbe / vooz de on-
 acht

achtſaemheden in mijn ghetijden ende andere dienſten / daer ick v in ghehouwen was / met diergelycke deuotie v te beuelen: naerdemael dat v onwederhouwelijcke goedertierentheyt haer ſoo getweerdicht heeft de cleynicheyt van mijn cleyn dienſten ſoo edel te maken. Waer op de Heere: En weest niet v ſozght alderlieſte / want ick hebſe ſoo ontfanghen al inde ver-eeninghe van die liefde / waer dooz ick die inder zewicheyt ſoet ghemaect ende edel ghemaect zijnde in mijn Goddelijck herte v die ingeſtozt hebbe / ende ick hebbe daer mede vereenicht / alle de ſoeticheyt / ende de meyninghe / die opt eenigh menſchen herte dooz mynen inbloet heeft / ende dus opt volcomenſte gheheplicht zijnde / hebbe ickſe aen mynen hemelſchen Vader gheoffert dooz alle uwe onachtſaemheden tot een de behaeghlijckſte verſoeninghe ende aenghenaemſte ſlach-offerhande. Waer ouer hy ooc dooz een ontwerdeerlijcke maniere verſoent zijnde / tutwaerts ghewent heeft ſijn heele vaderlijcke ia Goddelijcke affectie.

Hoe dat deſe bruyt voor haer ſeluen heeft ghebruyckt alle den dienſt diemen ghebruyckt by de ſiecken die in doots ſtrijt zijn, ende vande voorteeckenen van haer doot.

DAT XXXIII. CAPITTEL

Deſe Maeght die ploeghte des bydaeghs ontrent den uoen-tijt / dat is ten dzy uren nae noen / haer te bertrecke van alle upterlijcke dinghen: al oft ſy hadde willen gaen ruſten om datſe dooz niemant belet en ſoude worden / ende dan ghinckſe alleen haer becommere met

K 3 Godt